

בוררות עם המדינה? לא תודה

שלישיים, ולפיכך משטר הגילוי החדש עלול לאלץ אותה "לבלוע" הפרות הסכמים מצד המדינה ולא לפתוח בהליכי בוררות. נוסף על כך, במקרים שבהם ייפתחו הליכי בוררות, צפויה החברה לעצב את טענותיה ואת אופן ניהול ההליך מראש באופן שיצמצם את חשיפת המידע הפרטי-מסחרי של החברה.

אכן, חוק חופש המידע מחריג סוגים שונים של מידע מחובת הגילוי, לרבות מידע שעניינו סודות מסחריים. ואולם, ההחלטה בדבר סיווג המידע ותחולת החוק בעניינינו היא בידי המדינה בלבד (שהיא, כאמור, צד להליך הבוררות). אם תבקש החברה להשיג על סיווג המידע, היא תיאלץ לעשות כן במסגרת הליכים משפטיים יקרים.

אין חולק על חשיבות השקיפות ועל זכות הציבור לדעת במשטר דמוקרטי, אך ייתכן שלנוכח המאפיינים הייחודיים של מנגנון הבוררות והנזק הרב שמשטר הגילוי החדש צפוי להסב, יש מקום לפרש את חוק חופש המידע באופן מצמצם, שאינו מאפשר להחילו על הליכי בוררות שהמדינה היא צד להם.

הכותב הוא עורך דין במחלקת הליטיגציה במשרד תדמור ושות'

לצדדים המתדיינים יתרונות מובהקים, בהם היכולת לבחור את הבורר ולהתאימו למהות הסכסוך, היכולת לעצב את הליך הבורר ואת אופן פעילותו של הבורר, וכן המהירות היחסית שבה יוכרע הסכסוך. יתרון נוסף הוא החשאיות. כך, בשונה מהליך שיפוטי רגיל שלגביו נקודת המוצא היא הפומביות, בהליכי בוררות נקודת המוצא היא הפרטיות. נקודת מוצא זו ביחס להליכי הבוררות אינה מעוגנת בחוק, אך התפתחה בפסיקה במרוצת השנים.

ספק אם בעקבות פסק הדין יימנעו חברות מלהתקשר עם המדינה בהסכמים, בין השאר משום שברבות מההתקשרויות עם המדינה, בעיקר בתחום התשתיות והמקרקעין, אין לחברות חלופה אחרת, שכן המדינה היא מונופול. עם זאת, למשטר הגילוי החדש בהליכי הבוררות שהמדינה היא צד לה צפויות להיות השלכות על מחיר ההתקשרות ועל הליכי הבוררות עצמם.

משטר הגילוי החדש יוצר אסימטריה בין המדינה לבין החברה. המידע הפרטי-מסחרי של החברה הוא שמונח על הכף, ומכאן שמשטר הגילוי החדש צפוי להשפיע רק על התנהלות החברה. מרגע שהחל הליך הבוררות, לחברה אין כמעט שליטה על המידע שייחשף בפני צדדים

בימים אלה מקיימות המדינה וחברת מפעלי ים המלח בוררות על גובה התמלוגים שתשלם החברה למדינה. עמותת אדם טבע ודין והתנועה לאיכות השלטון פנו למדינה מבוח חוק חופש המידע, וביקשו לקבל את כתבי הטענות ואת הפרוטוקולים של הליך הבוררות. המדינה הסכימה לחשוף את המסמכים, בכפוף להשמטת סודותיה המסחריים של החברה. כנגד החלטה זו של המדינה עתרה החברה לבית המשפט.

פסק דין של בית המשפט העליון מהעת האחרונה אימץ את פסק דינו של בית המשפט המחוזי, והתיר את חשיפת מרבית המסמכים המבוקשים לידי העמותות. מפסק הדין משתמע כי חוק חופש המידע חל על המדינה גם ביחס להליכי הבוררות שהמדינה היא צד להם. המשמעות של פסק הדין היא כי בכפוף לסייגים הקבועים בחוק חופש המידע, יש לצד שלישי הזכות לדרוש מהמדינה להעביר לידיו מסמכים ומידע שהגיעו לידי המדינה במסגרת הליך הבוררות.

פסק הדין פירש את חוק חופש המידע באופן השולל את אחד היתרונות הכולטים שממנו נהנית הבוררות - הפרטיות. הליכי בוררות מקנים